

שאלות לדוגמה

אוריינות קריאה

מחקר פיזה 2018

גרסה בעברית

יחידה CR551: ראפה-נוי

PISA 2018

רֶאפֶּה-נִי
הקדמה

קראו את ההקדמה, ולאחר מכן לחצו על החץ "הבא".

הספרייה העירונית מארגנת הרצאה בשבוע הבא. את ההרצאה תיתן פרופסורית מהאוניברסיטה. היא תציג את עבודת השטח שערכה באי רֶאפֶּה-נִי שבאוקיינוס השקט, הנמצא יותר מ-3,200 קילומטר ממערב לצ'ילה.

הכיתה שלכם תשתתף בהרצאה במסגרת שיעור היסטוריה. המורה ביקשה מכם לחפש מידע על ההיסטוריה של רֶאפֶּה-נִי כדי שתכירו מעט את הנושא לפני ההרצאה.

המקור הראשון שתקראו הוא טקסט שכתבה הפרופסורית בבלוג שלה בתקופה שבה התגוררה ברֶאפֶּה-נִי.

כדי לקרוא את הבלוג, לחצו על החץ "הבא".

בתרחיש ביחידה זו התלמיד מתכונן להשתתף בהרצאה של פרופסור מהאוניברסיטה שמציגה בה עבודת שטח שערכה באי ראפה-נוי שבאוקיאנוס השקט. היחידה הזו מתאפיינת בריבוי מקורות, כך שהתלמיד מתבקש לקרוא שלושה טקסטים כדי לענות על השאלות. הטקסטים הם בלוג של המרצה, סקירת ספרות ומאמר בנושא. התלמיד נחשף לטקסטים בהדרגה, כאשר בכל פעם הוא עונה על שאלות המבוססות על הטקסט שהוא קורא. בסוף היחידה, התלמיד נדרש לענות על שאלות של מיזוג מידע משלושת הטקסטים תוך הפעלת שיקול דעת אם המידע מכל אחד מהמקורות מחזק או מפריך את המידע בשאר המקורות.

מאפייני היחידה	
ההקשר	חינוכי
מקור הטקסט	מספר רב של יחידות (ריבוי מקורות)
מבנה ארגוני	הבלוג נחשב כדינמי ושני הטקסטים האחרים סטטיים
תצורת הטקסט	כל שלושת הטקסטים הם טקסטים רציפים
סוג טקסט	הבלוג הוא נרטיבי, הסקירה והמאמר הם טיעוניים

פריט 1 – המשך

בלוג סקירת הספר חדשות המדע

www.theprofessorblog.co.il/fieldwork/RapaNui

אם עקבתם אחרי הבלוג שלי השנה, אתם יודעים שתושבי רפאה-ני חצבו את המואי לפני מאות שנים. המואי המרשימים האלה נחצבו במחצבה אחת בחלקו המזרחי של האי. כמה מהם שוקלים אלפי קילוגרמים, ובכל זאת הצליחו תושבי רפאה-ני להעביר אותם למקומות מרוחקים מהמחצבה ללא מנופים או ציוד כבד כלשהו.

במשך שנים לא ידעו ארכאולוגים כיצד הועברו הפסלים העצומים האלה. זו הייתה תעלומה עד שנות ה-90 של המאה העשרים, כאשר קבוצה של ארכאולוגים ותושבים מרפאה-ני הראתה שהיה אפשר להוביל את המואי ולהעמידם בעזרת חבלים העשויים מעצמים, וגלילים ומשטחים שנבנו מעצים גדולים שבעבר היו נפוצים באי. תעלומת המואי נפתרה.

ואולם תעלומה אחרת נותרה. מה קרה לצמחים ולעצים הגדולים ששימשו להובלת המואי? כפי שאמרתי, כשאני מביטה מבעד לחלון, אני רואה עשבים ושיחים ועץ קטן אחד או שניים, אך אני רואה דבר שהיה יכול לשמש להובלת הפסלים הענקיים האלה. זו חידה מרתקת, שאחזק אותה בעדיף ואנסוק בה בהרצאות ובלוג שלי. בינתיים, אולי תרצו לחקור את התעלומה בעצמכם. אני מציעה לכם להתחיל בספר "התמוטטות" מאת ג'ארד דימינד. [סקירה זו של הספר "התמוטטות" היא מקודת החמלה טובה.](#)

16:31, במאי 24

מטייל_14

היי פרופסורית! אני נוהג לעקוב אחרי המחקר שלך על אי הפסחא. אני מחכה בקוצר רוח לקרוא את "התמוטטות!"

9:07, במאי 25

ק.ב._האי

גם אני נוהג לקרוא על החוויות שלך באי הפסחא, אבל אני חושב שיש תאוריה נוספת שכדאי להתייחס אליה. תראי את המאמר הזה:
www.sciencenews.co.il/Polyesian_rats_Rapa_Nui

רפאה-ני
שאלה 1 מתוך 7

היעדר בבלוג של הפרופסורית שבצע שמאל. כדי לענות על השאלה, ממנו את תשובתכם.

לפי הבלוג, מתי התחילה הפרופסורית את עבודת השטח שלה?

- ☐ בשנות ה-90 של המאה העשרים.
- ☐ לפני תשעה חודשים.
- ☐ לפני שנה.
- ☐ בתחילת חודש מאי.

מאפייני הפריט	
סוג פריט	רב ברירה
תהליך קוגניטיבי	איתור מידע ואחזורו (תשובה נכונה: ב')
רמת קושי מוערכת	4

התלמיד נדרש לאתר את המידע הנכון בתוך הבלוג, במקרה זה מתי החלה הפרופסורית את עבודתה בשטח.

← → ?
🕒

PISA 2018

בלוג
סקירת הספר
חדשות המדע

הבלוג של הפרופסורית

פורסם ב-23 במאי בשעה 11:22

אני מביטה הבוקר מבעד לחלון ורואה את הנוף שלמדתי לאהוב כאן, בראפה-ני, הידוע במקומות מסוימים בשם אי הפסחא. העשבים והשיחים ירוקים, השמים כחולים, וברקע מתנשאים הרי הגעש הקדומים, שאינם פעילים עוד.

הידיעה שזהו השבוע האחרון שלי באי מעציבה אותי מעט. סיימתי את עבודת השטח שלי, ובקרוב אשוב הביתה. בהמשך היום אצא לטייל בגבעות ובכוונתי להיפרד מהמוא'י שחקרתי בתשעת החודשים האחרונים. הנה תמונה של כמה מהפסלים העצומים האלה.

אם עקבתם אחרי הבלוג שלי השנה, אתם יודעים שתושבי ראפה-ני חצבו את המוא'י לפני מאות שנים. המוא'י המרשימים האלה נחצבו במחצבה אחת בחלקו המזרחי של האי. כמה מהם שוקלים אלפי קילוגרמים, ובכל זאת הצליחו תושבי ראפה-ני להעביר אותם למקומות מרוחקים מהמחצבה ללא מנופים או ציוד כבד כלשהו.

במשך שנים לא ידעו ארכאולוגים כיצד הועברו הפסלים העצומים האלה. זו הייתה תעלומה עד

ראפה-ני
שאלה 2 מתוך 7

היעזרו בבלוג של הפרופסורית שבצד שמאל. הקלידו את תשובתכם לשאלה.

בפסקה האחרונה בבלוג הפרופסורית כותבת: "ואולם תעלומה אחרת נותרה."

לאיזו תעלומה היא מתכוונת?

מאפייני הפריט	
סוג פריט	פתוח
תהליך קוגניטיבי	הבנת המשמעות המילולית
רמת קושי מוערכת	3

בפריט זה התלמיד נדרש להבין מהי התעלומה האחרת שצוינה בבלוג שהיא "מה קרה לצמחים ולעצים הגדולים ששימשו להובלת המוא'י".

מחונן

ניקוד מלא

ניקוד מלא

התשובות מתייחסות להיעלמות החומרים ששימשו להובלת הפסלים (המוא'י).

פריט 3

PISA 2018

בדולג
סקירה הספר
חדשות המדע

www.academicbookreview.co.il/Collapse

PISA 2018

סקירה של הספר "התמוטטות"

ספרו החדש של ג'ארד דיימונד "התמוטטות" הוא אזהרה ברורה מפני ההשלכות של הנזקים שהאדם גורם לסביבה. המחבר מתאר בספר כמה תרבויות שהתמוטטו בגלל ההחלטות שקיבלו והשפעתן על הסביבה. אחת הדוגמאות המטרידות ביותר בספר היא **ראפה-ני**.

על פי המחבר, הפולינזים התיישבו בראפה-ני מעט אחרי שנת 700 לספירה. הם בנו חברה משגשגת שכללה הנראה מנתה 15,000 איש. הם חצבו את המואי, הפסלים המפורסמים, והשתמשו במשאבי הטבע שעמדו לרשותם כדי להעביר את פסלי המואי הענקיים למקומות שונים ברחבי האי. כשהאירופים הראשונים הגיעו לראפה-ני, בשנת 1722, המואי עדיין היו שם, אך העצים כבר נעלמו. האוכלוסייה הצטמצמה לכמה אלפי תושבים שנאבקו כדי לשרוד. דיימונד כותב שתושבי ראפה-ני פינו את הקרקע כדי להכשיר אותה לחקלאות ולמטרות אחרות, וצדו יתר על המידה עופות מים ויבשה ממזנים שונים שחיו באי. הוא משער שהידלדלות משאבי הטבע הובילה למלחמות אזרחים ולהתמוטטות החברה בראפה-ני.

המסר של הספר הנפלא אך המפחיד הזה הוא שבעבר הרסו בני אדם את הסביבה שלהם בכך שבחרו לכרות את כל העצים ולצוד מיני בעלי חיים עד להכחדתם. המחבר מצוין באופטימיות שאנו יכולים לבחור **שלא** לעשות את אותן טעויות היום. הספר כתוב היטב, וראוי שכל מי שהסביבה חשובה לו, יקרא אותו.

ראפה-ני
שאלה 3 מתוך 7

היעזרו בסקירה של הספר "התמוטטות" שבצע שמאל. כדי לענות על השאלה, סמנו את תשובותיכם בטבלה.

לפניכם היגדים מתוך הסקירה של הספר "התמוטטות". האם היגדים האלה הם עובדות או דעות? סמנו **עובדה** או **דעה** עבור כל היגד.

האם ההיגד הוא עובדה או דעה?	עובדה	דעה
המחבר מתאר בספר כמה תרבויות שהתמוטטו בגלל ההחלטות שקיבלו והשפעתן על הסביבה.	☐	☐
אחת הדוגמאות המטרידות ביותר בספר היא ראפה-ני.	☐	☐
הם חצבו את המואי, הפסלים המפורסמים, והשתמשו במשאבי הטבע שעמדו לרשותם כדי להעביר את פסלי המואי הענקיים למקומות שונים ברחבי האי.	☐	☐
כשהאירופים הראשונים הגיעו לראפה-ני, בשנת 1722, המואי עדיין היו שם, אך העצים כבר נעלמו.	☐	☐
הספר כתוב היטב, וראוי שכל מי שהסביבה חשובה לו, יקרא אותו.	☐	☐

מאפייני הפריט	
סוג פריט	רב ברירה מורכב (תשובות נכונות: עובדה, דעה, עובדה, עובדה, דעה)
תהליך קוגניטיבי	הערכת התוכן והצורה
רמת קושי מוערכת	5

תשובת התלמיד לפריט זה מבוססת על המידע בטקסט השני (סקירת הספרות). בשאלה זו התלמיד נדרש להחליט עבור כל היגד אם הוא עובדה או דעה. כדי שיהיה מסוגל לעשות זאת, התלמיד קודם אמור להבין את המשמעות המילולית של כל אחד מההיגדים ולקבל את ההחלטה. בנוסף למשמעות המילולית, התלמיד אמור לבחון כיצד המידע מוצג בטקסט כדי להגיע להחלטה נכונה.

פריט 4

←
→
?

🕒

🟢🟢🟢🟢🟢🟢🟢

PISA 2018

בלוג
סקירת הספר
חדשות המדע

www.sciencenews.co.il/Polynesian_rats_Rapa_Nui

חדשות המדע

האם חולדות פולינזיות השמידו את העצים בראפה-נוי?

מאת מיכאל קימור, כתב לענייני מדע

בשנת 2005 פרסם ג'ארד דיימונד את ספרו "התמוטטות". הוא מתאר בספר את התיישבות האדם בראפה-נוי (המכונה גם אי הפסחא).

הספר עורר ויכוח סוער מיד עם פרסומו. מדענים רבים הטילו ספק בתאוריה של דיימונד בנוגע למה שקרה בראפה-נוי. הם מסכימים שהעצים הענקיים נעלמו עוד לפני שהגיעו האירופים הראשונים אל האי במאה ה-18, אך הם לא מסכימים לתאוריה של ג'ארד דיימונד בנוגע לסיבת היעלמותם.

שני מדענים, קארל ליפו וטרי האנט, פרסמו לאחרונה תאוריה חדשה. הם סבורים שהחולדה הפולינזית אכלה את זרעי העצים, וכך מנעה את צמיחתם של עצים חדשים. לדעתם, החולדה הובאה לאי, במקרה או במתכוון, בסירות הקאנו ששימשו את המתיישבים הראשונים כדי להגיע לראפה-נוי.

מחקרים מראים שאוכלוסיית חולדות יכולה להכפיל את עצמה מדי 47 ימים. מדובר בחולדות רבות שצריכות לאכול. כדי לתמוך בתאוריה שלהם, ליפו והאנט מציגים שרידים של אגוזי עץ הדקל שעליהם יש סימני כרסום של חולדות. הם כמובן מכירים בכך שלאדם היה תפקיד בהרס היערות בראפה-נוי. אך הם סבורים שמבין הגורמים השונים, לחולדה הפולינזית יש אשמה גדולה יותר.

ראפה-נוי
שאלה 4 מתוך 7

היעזרו במאמר "האם חולדות פולינזיות השמידו את העצים בראפה-נוי?" שבצד שמאל. כדי לענות על השאלה, סמנו את תשובתכם.

על מה מסכימים ג'ארד דיימונד והמדענים המוזכרים במאמר?

- ☐ בני אדם התיישבו בראפה-נוי לפני מאות שנים.
- ☐ העצים הגדולים נעלמו מראפה-נוי.
- ☐ חולדות פולינזיות אכלו את זרעי העצים הגדולים בראפה-נוי.
- ☐ האירופים הגיעו לראפה-נוי במאה ה-18.

מאפייני הפריט	
סוג פריט	רב ברירה (תושבה נכונה: ב')
תהליך קוגניטיבי	איתור מידע ואחזרו
רמת קושי מוערכת	5

כדי לענות על הפריט הזה התלמיד נדרש לקרוא את הטקסט השלישי (מאמר מעיתון מדעי), כאשר שני הטקסטים האחרים זמינים לתלמיד. למרות ששלושת הטקסטים זמינים, המענה על השאלה מבוסס על המידע שבטקסט הספציפי הזה ואילו מופנה התלמיד בהנחיות לשאלה.

פריט 5

PISA 2018

בלוג	סקירת הספר	חדשות המדע
------	------------	------------

www.sciencenews.co.il/Polynesian_rats_Rapa_Nui

חדשות המדע

האם חולדות פולינזיות השמידו את העצים בראפה-נוי?

מאת מיכאל קימור, כתב לענייני מדע

בשנת 2005 פרסם ג'ארד דיימונד את ספרו "התמוטטות". הוא מתאר בספר את התיישבות האדם בראפה-נוי (המכונה גם אי הפסחא).

הספר עורר ויכוח סוער מיד עם פרסומו. מדענים רבים הטילו ספק בתאוריה של דיימונד בנוגע למה שקרה בראפה-נוי. הם מסכימים שהעצים הענקיים נעלמו עוד לפני שהגיעו האירופים הראשונים אל האי במאה ה-18, אך הם לא מסכימים לתאוריה של ג'ארד דיימונד בנוגע לסיבת היעלמותם.

שני מדענים, קארל ליפו וטרי האנט, פרסמו לאחרונה תאוריה חדשה. הם סבורים שהחולדה הפולינזית אכלה את זרעי העצים, וכך מנעה את צמיחתם של עצים חדשים. לדעתם, החולדה הובאה לאי, במקרה או במתכוון, בסירות הקאנו ששימשו את המתישבים הראשונים כדי להגיע לראפה-נוי.

מחקרים מראים שאוכלוסיית חולדות יכולה להכפיל את עצמה מדי 47 ימים. מדובר בחולדות רבות שצריכות לאכול. כדי לתמוך בתאוריה שלהם, ליפו והאנט מציגים שרידים של אגוזי עץ הדקל שעליהם יש סימני כרסום של חולדות. הם כמובן מכירים בכך שלאדם היה תפקיד בהרס היערות בראפה-נוי. אך הם סבורים שמבין הגורמים השונים, לחולדה הפולינזית יש אשמה גדולה יותר.

ראפה-נוי
שאלה 5 מתוך 7

היעזרו במאמר "האם חולדות פולינזיות השמידו את העצים בראפה-נוי?" שבצע שמאל. כדי לענות על השאלה, סמנו את תשובתכם.

איזו הוכחה מציגים קארל ליפו וטרי האנט כדי לתמוך בתאוריה שלהם בנוגע לסיבת היעלמותם של העצים הגדולים מראפה-נוי?

- ☐ החולדות הגיעו אל האי בסירות הקאנו של המתישבים.
- ☐ החולדות הובאו כנראה על ידי המתישבים במתכוון.
- ☐ אוכלוסיית חולדות יכולה להכפיל את עצמה מדי 47 ימים.
- ☐ שרידים של אגוזי עץ הדקל שעליהם יש סימני כרסום של חולדות.

מאפייני הפריט	
סוג פריט	רב ברירה (תשובה נכונה: ד')
תהליך קוגניטיבי	זיהוי קונפליקט והתמודדות אתו
רמת קושי מוערכת	4

בפריט זה התלמיד נדרש להבין איזה מידע בטקסט תומך בתיאוריה של המדענים המוצגת בטקסט. כדי לענות השאלה על התלמיד להפעיל תהליכים קוגניטיביים מעבר להבנה. עליו לזהות איזה אלמנט בטקסט יכול לשמש כהוכחה לתיאוריה. חשוב לציין, שהקונפליקט שהתלמיד אמור לזהות ולהתמודד אתו מוצג בטקסט אחד ולא במספר טקסטים רבים.

פריט 6

בלוג

סקירת הספר

חדשות המדע

www.sciencenews.co.il/Polynesian_rats_Rapa_Nui

חדשות המדע

ראפה-ניי

שאלה 6 מתוך 7

היעזרו בשלושת המקורות שבצד שמאל באמצעות לחיצה על הלשוניות.

גרו אל המקומות המתאימים בטבלה את הסיבה שמציעה כל אחת מהתאוריות ואת התוצאה המשותפת לשתייהן.

התאוריות

סיבה	תוצאה	התומכים בתאוריה
		ג'ארד דיימונד
		קארל ליפו וטרי האנט

המוציא נחצבו באותה מחצבה.	חולדות פולינזיות אכלו זרעי עצים, וכתוצאה מכך לא יכלו לצמוח עצים חדשים.	המתיישבים השתמשו בסירות קאנו כדי להביא חולדות פולינזיות לראפה-ניי.
העצים הגדולים נעלמו מראפה-ניי.	תושבי ראפה-ניי נזקקו למשאבי הטבע כדי להעביר את המוציאה אחרות.	בני אדם כרתו עצים כדי לפנות את הקרקע ולהכשיר אותה לחקלאות ולמטרות אחרות.

האם חולדות פולינזיות השמידו את העצים בראפה-ניי?

מאת מיכאל קימור, כתב לענייני מדע

בשנת 2005 פרסם ג'ארד דיימונד את ספרו "התמוטטות". הוא מתאר בספר את התיישבות האדם בראפה-ניי (המכונה גם אי הפסחא).

הספר עורר ויכוח סוער מיד עם פרסומו. מדענים רבים הטילו ספק בתאוריה של דיימונד בנוגע למה שקרה בראפה-ניי. הם מסכימים שהעצים הענקיים נעלמו עוד לפני שהגיעו האירופים הראשונים אל האי במאה ה-18, אך הם לא מסכימים לתאוריה של ג'ארד דיימונד בנוגע לסיבת היעלמותם.

שני מדענים, קארל ליפו וטרי האנט, פרסמו לאחרונה תאוריה חדשה. הם סבורים שהחולדה הפולינזית אכלה את זרעי העצים, וכך מנעה את צמיחתם של עצים חדשים. לדעתם, החולדה הובאה לאי, במקרה או במתכוון, בסירות הקאנו ששימשו את המתיישבים הראשונים כדי להגיע לראפה-ניי.

מחקרים מראים שאוכלוסיית חולדות יכולה להכפיל את עצמה מדי 47 ימים. מדובר בחולדות רבות שצריכות לאכול. כדי לתמוך בתאוריה שלהם, ליפו והאנט מציגים שרידים של אגוזי עץ הדקל שעליהם יש סימני כרסום של חולדות. הם כמובן מכירים בכך שלאדם היה תפקיד בהרס היערות בראפה-ניי. אך הם סבורים שמבין הגורמים השונים, לחולדה הפולינזית יש אשמה גדולה יותר.

מאפייני הפריט	
סוג פריט	רב ברירה מורכב הנבדק באמצעות המחשב
תהליך קוגניטיבי	מיזוג מידע והסקת מסקנות
רמת קושי מוערכת	5

בפריט זה התלמיד נדרש למזג מידע משלושת הטקסטים בהתייחס לשתי התיאוריות שהוצגו ביחידה. על התלמיד לזהות את התוצאה המשותפת לשתי התיאוריות וגם את שתי הסיבות השונות, אחת לכל תיאורה. כדי לקבל את מלוא הנקודות על התלמיד לזהות נכון את שלושתם.

PISA 2018

בראפה-ניו
שאלה 7 מתוך 7

היעזרו בשלושת המקורות שבצד שמאל באמצעות לחיצה על הלשוניות. הקלידו את תשובתכם לשאלה.

לאחר שקראתם את שלושת המקורות, מה לדעתכם גרם להיעלמותם של העצים הגדולים בראפה-ניו? הביאו מידע מדויק מתוך המקורות כדי לתמוך בתשובתכם.

האם חולדות פולינזיות השמידו את העצים בראפה-ניו?

מאת מיכאל קימור, כתב לענייני מדע

בשנת 2005 פרסם ג'ארד דיימנד את ספרו "התמוטטות". הוא מתאר בספר את התיישבות האדם בראפה-ניו (המכונה גם אי הפסחא).

הספר עורר ויכוח סוער מיד עם פרסומו. מדענים רבים הטילו ספק בתאוריה של דיימנד בנוגע למה שקרה בראפה-ניו. הם מסכימים שהעצים הענקיים נעלמו עוד לפני שהגיעו האירופים הראשונים אל האי במאה ה-18, אך הם לא מסכימים לתאוריה של ג'ארד דיימנד בנוגע לסיבת היעלמותם.

שני מדענים, קארל ליפן וטרי האנט, פרסמו לאחרונה תאוריה חדשה. הם סבורים שהחולדה הפולינזית אכלה את זרעי העצים, וכך מנעה את צמיחתם של עצים חדשים. לדעתם, החולדה הובאה לאי, במקרה או במתכוון, בסירות הקאנו ששימשו את המתיישבים הראשונים כדי להגיע לראפה-ניו.

מחקרים מראים שאוכלוסיית חולדות יכולה להכפיל את עצמה מדי 47 ימים. מדובר בחולדות רבות שצריכות לאכול. כדי לתמוך בתאוריה שלהם, ליפן והאנט מצגים שרידים של אגוזי עץ הדקל שעליהם יש סימני כרסום של חולדות. הם כמובן מכירים בכך שלאדם היה תפקיד בהרס היערות בראפה-ניו. אך הם סבורים שמבין הגורמים השונים, לחולדה הפולינזית יש אשמה גדולה יותר.

מאפייני הפריט	
סוג פריט	פתוח
תהליך קוגניטיבי	זיהוי קונפליקט והתמודדות אתו
רמת קושי מוערכת	4

התלמיד בפריט זה נדרש למזג מידע מכל הטקסטים ביחידה ולהגיע להחלטה איזה תיאוריה נכונה. כדי לענות, התלמיד אמור להבין את התיאוריות ולזהות שיש ביניהן מחלוקת, ולהביא מידע מהטקס שתומך בהחלטתו. התלמיד יכול לבחור בכל אחת מהתיאוריות עם הסבר מהטקסט המתאים. אם התלמיד טוען ששתי התיאוריות לא נכונות, עליו להסביר שנדרשים מחקרים נוספים בתחום או שההוכחות הקיימות לא מספקות.

מחון

ניקוד מלא

התלמיד כולל בתשובתו אחד או יותר מהתיאורים האלה:

1. האנשים כרתו את העצים או השתמשו בהם כדי להוביל את המואי ו/או פינו את הקרקע למטרות חקלאות.
2. החולדות אכלו את זרעי העצים, ולכן עצים חדשים לא יכלו לצמוח.
3. אי אפשר לומר בדיוק מה קרה לעצים הגדולים עד שייערכו מחקרים נוספים.

יחידה CR584: פורום תרגולות

PISA 2018

פורום תרגולות

הקדמה

קראו את ההקדמה, ולאחר מכן לחצו על החץ "הבא".

אתם מבקרים דודים שלכם שעברו לאחרונה לגור במושב ומגדלים שם תרנגולות. אתם שואלים את הדודה: "איך למדתם לגדל תרנגולות?"

היא מסבירה: "דיברנו עם הרבה אנשים שמגדלים תרנגולות. ובנוסף, יש הרבה מקורות מידע באינטרנט. למשל, יש פורום על בריאות תרנגולות שאני אוהבת להיכנס אליו. נעזרתי בו לאחרונה כשאחת התרנגולות שלי נפצעה ברגל. אני אראה לך את ההתכתבות שהייתה לי שם."

כדי לקרוא את ההתכתבות בפורום, לחצו על החץ "הבא".

בתרחיש ביחידה זו מתואר פורום אינטרנטי שעוסק בבריאות תרנגולות.

התלמיד ביחידה זו נדרש לקחת בחשבון נקודות מבט שונות ולהעריך את מקורן של ההודעות ואת תוכנן על מנת לקבוע עד כמה ההודעות אמינות.

מאפייני היחידה	
ההקשר	אישי – מתואר שימוש בפורום לעיסוק אישי
מקור הטקסט	מספר רב של יחידות (ריבוי מקורות)
מבנה ארגוני	סטטי
תצורת הטקסט	רציף
סוג טקסט	טרנזקציה

PISA 2018

פורום תרגומות

שאלה 1 מתוך 7

היעזרו בפורום "בריאות תרגומות" שבצד שמאל. כדי לענות על השאלה, ממו את תשובתכם.

מה אילנה_88 רצתה לדעת?

- ☐ אם היא יכולה לתת אספירין לתרגומות פצועה.
- ☐ באיזה תדירות היא יכולה לתת אספירין לתרגומות פצועה.
- ☐ כיצד ליצור קשר עם וטרינר בנוגע לתרגומות פצועה.
- ☐ אם היא יכולה לדעת מה רמת הכאב של תרגומות פצועה.

מנויות	פרוים	אודות
אספירין לתרגומות		
פורם 28 באוקטובר 18:12		אילנה_88 תחילת שרשרת
שלום לכולם! האם זה בסדר לתת אספירין לתרגומות שלי? היא בת שנתיים ואני חושבת שהיא נפצעה בגלל אני לא יכולה להגיע לווסטרינר לפני יום ראשון. והווסטרינר לא עונה לסלפון. נראה לי שהתרגומות שלי סובלות מאוד. אני רוצה לתת לה משהו כדי להקל עליה עד שאגיע לווסטרינר. תודה על העזרה.		
פורם 28 באוקטובר 18:36		נילי_79
אני לא יודעת אם מותר לתת אספירין לתרגומות. אני תמיד מתייעצת עם הווסטרינר שלי לפני שאני כוננת תרופות לתרגומות שאני מגדלת. אני יודעת שיש תרופות שתאימות לבני אדם אבל יכולות להיות מסוכנות מאוד לעופות.		
פורם 28 באוקטובר 18:52		מירי
אני נתתי אספירין לאחר התרגומות שלי כשהיא נפצעה. לא הייתה שום בעיה. למחרת לקחתי אותה לווסטרינר, אבל היא כבר הרגישה טוב יותר. אני חושבת שזה יכול להיות מסוכן אם נתתי לה יותר מד' אז אל תעברי את המינון המותר! אני מקווה שהיא תרגיש טוב יותר!		
פורם 28 באוקטובר 19:07		מבצעים_בעלי_כסף
הוי! אל תפספסו את המבצעים המדהימים שלנו על כל המוצרים לעופות. רק עכשיו. ההחות גדולות!		
פורם 28 באוקטובר 19:15		בני
מישהו יכול להגיד לי איך יודעים אם תרגומות חולה? תודה.		
פורם 28 באוקטובר 19:21		עמיחי
שלום אילנה, אני וטרינר מומחה לעופות. זה בסדר לתת לתרגומות פצועות אספירין אם הן מראות סימנים של כאב. כשני רושם אספירין לעופות, אני עוקב אחרי ההנחיות של "המדריך לרפואת בעלי כסף". לתרגומות צריך לתת 5 מ"ג אספירין לכל ק"ג של משקל גוף. אני יכולה לתת את המינון הזה 4-3 פעמים ביום עד שתגיעי לווסטרינר. חשוב מאוד לקחת אותה לווסטרינר ממקרב. בהצלחה!		

מאפייני הפריט	
סוג פריט	רב ברירה (תשובה נכונה: א')
תהליך קוגניטיבי	הבנה מילולית
רמת קושי מוערכת	11

התלמיד נדרש לעיין בהודעה של אילנה_88 ולהבין את המשמעות המילולית של ההודעה. פריט זה אינו פריט פשוט של "איתור מידע ואחזורו מתוך טקסט" משום שאין התאמה ישירה בין אפשרויות התשובה לבין הגריין.

PISA 2018

www.chickenhealth.co.il/forum/aspirin-chickens

בריאות תרנגולות

מידע אינטרנטי על בריאות תרנגולות

תמונות פורום אודות

אספירין לתרנגולות

18:12 פורסם 28 באוקטובר 88_אילנה תחילת שרשר

שלום לכולם!
האם זה בסדר לתת אספירין לתרנגולות שלי? היא בת שנתיים ואני חושבת שהיא נפצעה ברגל. אני לא יכולה להגיע לווטרינר לפני יום ראשון, והווטרינר לא עונה לטלפון. נראה לי שהתרנגולת שלי סובלת מאוד. אני רוצה לתת לה משהו כדי להקל עליה עד שאגיע לווטרינר. תודה על העזרה.

18:36 פורסם 28 באוקטובר 79_בילי

אני לא יודעת אם מותר לתת אספירין לתרנגולות. אני תמיד מתייעצת עם הווטרינר שלי לפני שאני נותנת תרופות לתרנגולות שאני מגדלת. אני יודעת שיש תרופות שמתאימות לבני אדם אבל יכולות להיות מסוכנות מאוד לעופות.

18:52 פורסם 28 באוקטובר מירי

אני נתתי אספירין לאחת התרנגולות שלי כשהיא נפצעה. לא הייתה שום בעיה. למחרת לקחת אותה לווטרינר, אבל היא כבר הרגישה טוב יותר. אני חושבת שזה יכול להיות מסוכן אם נתתי לה יותר מדי, אז אל תעברי את המינון המותר! אני מקווה שהיא תרגיש טוב יותר!

19:07 פורסם 28 באוקטובר מבצעים_בעלי_כנף

היי! אל תפספסו את המבצעים המדהימים שלנו על כל המוצרים לעופות. רק עכשיו - הנחות גדולות!

19:15 פורסם 28 באוקטובר בני

מישהו יכול להגיד לי איך יודעים אם תרנגולת חולה? תודה.

19:21 פורסם 28 באוקטובר עמיחי

שלום אילנה,
אני וטרינר מומחה לעופות. זה בסדר לתת לתרנגולות פצעות אספירין אם הן מראות סימנים של כאב. כשאני רשם אספירין לעופות, אני עוקב אחרי ההנחיות של "המדריך לרפואת בעלי כנף". לתרנגולות צריך לתת 5 מ"ג אספירין לכל ק"ג של משקל גוף. את יכולה לתת את המינון הזה 3-4 פעמים ביום עד שתגיעי לווטרינר. חשוב מאוד לקחת אותה לווטרינר למעקב. בהצלחה!

פורום תרנגולות
שאלה 2 מתוך 7

היעזרו בפורום "בריאות תרנגולות" שבצד שמאל. כדי לענות על השאלה, סמנו את תשובתכם.

מדוע החליטה אילנה_88 לפרסם את שאלתה בפורום באינטרנט?

- ☐ כי היא לא ידעה איך אפשר למצוא וטרינר.
- ☐ כי היא חשבה שהבעיה של התרנגולת אינה חמורה.
- ☐ כי היא רצתה לעזור לתרנגולת שלה מהר ככל האפשר.
- ☐ כי היא לא יכלה להרשות לעצמה ללכת לווטרינר.

מאפייני הפריט	
סוג פריט	רב ברירה (תשובה נכונה: ג')
תהליך קוגניטיבי	מיזוג מידע והסקת מסקנות
רמת קושי מוערכת	1 א

התלמיד בפריט זה חייב להרחיק מעבר למה שמיוצג באופן מילולי בהודעתה של אילנה_88 ולהבין את ההקשר המלא של ההודעה על מנת לזהות את התשובה הנכונה.

PISA 2018

www.chickenhealth.co.il/forum/aspirin-chickens

בריאות תרנגולות

מידע אינטרנטי על בריאות תרנגולות

תמונות פורום אודות

אספירין לתרנגולות

18:12 פורסם 28 באוקטובר 88_אילנה תחילת שרשרת

שלום לכולם!
האם זה בסדר לתת אספירין לתרנגולות שלי? היא בת שנתיים ואני חושבת שהיא נפצעה ברגל. אני לא יכולה להגיע לווסרינר לפני יום ראשון, והווסרינר לא עונה לטלפון. נראה לי שהתרנגולת שלי סובלת מאוד. אני רוצה לתת לה משהו כדי להקל עליה עד שאגיע לווסרינר. תודה על העזרה.

18:36 פורסם 28 באוקטובר 79_נילי

אני לא יודעת אם מותר לתת אספירין לתרנגולות. אני תמיד מתייעצת עם הווסרינר שלי לפני שאני נותנת תרופות לתרנגולות שאני מגדלת. אני יודעת שיש תרופות שמתאימות לבני אדם אבל יכולות להיות מסוכנות מאוד לעופות.

18:52 פורסם 28 באוקטובר מירי

אני נתתי אספירין לאחת התרנגולות שלי כשריא נפצעה. לא הייתה שום בעיה. למחרת לקחתי אותה לווסרינר, אבל היא כבר הרגישה טוב יותר. אני חושבת שזה יכול להיות מסוכן אם תתני לה יותר מדי, אז אל תעברי את המינון המותר! אני מקווה שהיא תרגיש טוב יותר!

19:07 פורסם 28 באוקטובר מבצעים_בעלי_כנף

היי! אל תפספסו את המבצעים המדהימים שלנו על כל המוצרים לעופות. רק עכשיו - הנחות גדולות!

19:15 פורסם 28 באוקטובר בני

מישהו יכול להגיד לי איך יודעים אם תרנגולת חולה? תודה.

19:21 פורסם 28 באוקטובר עמית

שלום אילנה,
אני וסרינר מומחה לעופות. זה בסדר לתת לתרנגולות פצעות אספירין אם הן מראות סימנים של כאב. כשאני רואה אספירין לעופות, אני עוקב אחרי ההנחיות של "המדריך לרפואת בעלי כנף". לתרנגולות צריך לתת 5 מ"ג אספירין לכל ק"ג של משקל גוף. את יכולה לתת את המינון הזה 3-4 פעמים ביום עד שתגיעי לווסרינר. חשוב מאוד לקחת אותה לווסרינר למעקב. בהצלחה!

פורום תרנגולות

שאלה 3 מתוך 7

היעזרו בפורום "בריאות תרנגולות" שבצד שמאל. כדי לענות על השאלה, סמנו את תשובותיכם בטבלה.

חלק מההודעות בפורום רלוונטיות לנושא הדיון וחלק מההודעות אינן רלוונטיות. סמנו **כן** או **לא** כדי לציין אם ההודעות בטבלה שלמטה רלוונטיות לבעיה של אילנה_88.

האם ההודעה רלוונטית לבעיה של אילנה_88?	כן	לא
ההודעה של נילי_79	☐	☐
ההודעה של מירי	☐	☐
ההודעה של מבצעים_בעלי_כנף	☐	☐
ההודעה של בני	☐	☐
ההודעה של עמית	☐	☐

מאפייני הפריט	
סוג פריט	רב ברירה (תשובות נכונות: כן, כן, לא, לא, כן)
תהליך קוגניטיבי	הערכת התוכן והצורה
רמת קושי מוערכת	2

התלמיד בפריט זה נדרש להבין את המשמעות המילולית של כל הודעה, ואז לחשוב על תוכנה וכיצד הוא מתקשר לנושא המרכזי – "אספירין לתרנגולות" על מנת להכריע אם ההודעה רלוונטית לנושא.

www.chickenhealth.co.il/forum/aspirin-chickens

בריאות תרנגולות
מידע אינטרנטי על בריאות תרנגולות

תמונות	פורום	אודות
--------	-------	-------

אספירין לתרנגולות

אילנה_88

תחילת שרשרת

פורום 28 באוקטובר 18:12

שלום לכולם!

האם זה בסדר לתת אספירין לתרנגולות שלי? היא בת שנתיים ואני חושבת שהיא נפצעה ברגל. אני לא יכולה להגיע לווסטרינר לפני יום ראשון, והווסטרינר לא עונה לסלפון. נראה לי שהתרנגולת שלי סובלת מאוד. אני רוצה לתת לה משהו כדי להקל עליה עד שאגיע לווסטרינר. תודה על העזרה.

נילי_79

פורום 28 באוקטובר 18:36

אני לא יודעת אם מותר לתת אספירין לתרנגולות. אני תמיד מתייעצת עם הווסטרינר שלי לפני שאני גונגת תרופות לתרנגולות שאני מגדלת. אני יודעת שיש תרופות שמתיאמות לבני אדם אבל יכולות להיות מסוכנות מאוד לעופות.

מירי

פורום 28 באוקטובר 18:52

אני נתתי אספירין לאחת התרנגולות שלי כשהיא נפצעה. לא הייתה שום בעיה. למחרת לקחתי אותה לווסטרינר, אבל היא כבר הרגישה טוב יותר. אני חושבת שזה יכול להיות מסוכן אם תתני לה יותר מדי, אז אל תעברי את המינון המותר! אני מקווה שהיא תרגיש טוב יותר!

מבצעים_בעלי_כנף

פורום 28 באוקטובר 19:07

היי! אל תפספסו את המבצעים המדהימים שלנו על כל המוצרים לעופות. רק עכשיו - הנחות גדולות!

בני

פורום 28 באוקטובר 19:15

מישהו יכול להגיד לי איך יודעים אם תרנגול חולה? תודה.

עמיחי

פורום 28 באוקטובר 19:21

שלום אילנה,

אני וטרינר מומחה לעופות. זה בסדר לתת לתרנגולות פצעות אספירין אם הן מראות סימנים של כאב. כשאני רואה אספירין לעופות, אני עוקב אחרי ההנחיות של "המדריך לרפואת בעלי כנף". לתרנגולות צריך לתת 5 מ"ג אספירין לכל ק"ג של משקל גוף. את יכולה לתת את המינון הזה 4-3 פעמים ביום עד שתגיע לווסטרינר. חשוב מאוד לקחת אותה לווסטרינר למעקב. בהצלחה!

פורום תרנגולות
שאלה 4 מתוך 7

היעזרו בפורום "בריאות תרנגולות" שבצד שמאל. כדי לענות על השאלה, סמנו את תשובתכם.

למי היה ניסיון חיובי במתן אספירין לתרנגולת פצועה?

☐ אילנה_88

☐ נילי_79

☐ מירי

☐ בני

מאפייני הפרט	
סוג פרט	רב ברירה (תשובה נכונה: ג')
תהליך קוגניטיבי	הבנה מילולית
רמת קושי מוערכת	1 ב

PISA 2018

www.chickenhealth.co.il/forum/aspirin-chickens

בריאות תרנגולות

מידע אינטרנטי על בריאות תרנגולות

תמונות פורום אודות

אספירין לתרנגולות

פורסם 28 באוקטובר 18:12

אילנה_88 תחילת שרשר

שלום לכולם!
האם זה בסדר לתת אספירין לתרנגולות שלי? היא בת שנתיים ואני חושבת שהיא נפצעה ברגל. אני לא יכולה להגיע לווסרינר לפני יום ראשון, והווסרינר לא עונה לטלפון. נראה לי שהתרנגולת שלי סובלת מאוד. אני רוצה לתת לה משהו כדי להקל עליה עד שאגיע לווסרינר. תודה על העזרה.

פורסם 28 באוקטובר 18:36

ניל_79

אני לא יודעת אם מותר לתת אספירין לתרנגולות. אני תמיד מתייעצת עם הווסרינר שלי לפני שאני נותנת תרופות לתרנגולות שאני מגדלת. אני יודעת שיש תרופות שמתאימות לבני אדם אבל יכולות להיות מסוכנות מאוד לעופות.

פורסם 28 באוקטובר 18:52

מירי

אני נתתי אספירין לאחת התרנגולות שלי כשהיא נפצעה. לא הייתה שום בעיה. למחרת לקחתי אותה לווסרינר, אבל היא כבר הרגישה טוב יותר. אני חושבת שזה יכול להיות מסוכן אם תתני לה יותר מדי, אז אל תעברי את המינון המותר! אני מקווה שהיא תרגיש טוב יותר!

פורסם 28 באוקטובר 19:07

מבצעים_בעלי_כנף

היי! אל תפססו את המבצעים המדהימים שלנו על כל המוצרים לעופות. רק עכשיו - הנחות גדולות!

פורסם 28 באוקטובר 19:15

בני

מישהו יכול להגיד לי איך יודעים אם תרנגולת חולה? תודה.

פורסם 28 באוקטובר 19:21

עמיחי

שלום אילנה,
אני וסרינר מומחה לעופות. זה בסדר לתת לתרנגולות פצעות אספירין אם הן מראות סימנים של כאב. כשאני רושם אספירין לעופות, אני עוקב אחרי ההנחיות של "המדריך לרפואת בעלי כנף". לתרנגולות צריך לתת 5 מ"ג אספירין לכל ק"ג של משקל גוף. את יכולה לתת את המינון הזה 3-4 פעמים ביום עד שתגיע לווסרינר. חשוב מאוד לקחת אותה לווסרינר למעקב. בהצלחה!

פורום תרנגולות
שאלה 5 מתוך 7

היעזרו בפורום "בריאות תרנגולות" שבצד שמאל. כדי לענות על השאלה, סמנו את תשובתכם.

מדוע מבצעים_בעלי_כנף הגיב על ההודעה של אילנה_88?

- ☐ כדי לקדם את העסק שלו.
- ☐ כדי לענות על השאלה של אילנה_88.
- ☐ כדי להסיף על עצתה של מירי.
- ☐ כדי להפגין מומחיות בעופות.

מאפייני הפריט	
סוג פריט	רב ברירה (תשובה נכונה: א')
תהליך קוגניטיבי	מיזוג מידע והסקת מסקנות
רמת קושי מוערכת	1 א

מאחר וההודעה של מבצעים_בעלי_כנף לא מצהירה באופן מפורש שהוא מקדם את העסק שלו, על התלמיד להסיק זאת מהמידע שניתן בטקסט כדי להגיע לתשובה הנכונה.

PISA 2018

www.chickenhealth.co.il/forum/aspirin-chickens

בריאות תרנגולות

מידע אינטרנטי על בריאות תרנגולות

תמונות פורום אודות

אספירין לתרנגולות

18:12 פורסם 28 באוקטובר 88_אילנה תחילת שרשר

שלום לכולם!
האם זה בסדר לתת אספירין לתרנגולות שלי? היא בת שנתיים ואני חושבת שהיא נפצעה ברגל. אני לא יכולה להגיע לווטרינר לפני יום ראשון, והווטרינר לא עונה לטלפון. נראה לי שהתרנגולת שלי סובלת מאוד. אני רוצה לתת לה משהו כדי להקל עליה עד שאגיע לווטרינר. תודה על העזרה.

18:36 פורסם 28 באוקטובר 79_בני

אני לא יודעת אם מותר לתת אספירין לתרנגולות. אני תמיד מתייעצת עם הווטרינר שלי לפני שאני נותנת תרופות לתרנגולות שאני מגדלת. אני יודעת שיש תרופות שמתאימות לבני אדם אבל יכולות להיות מסוכנות מאוד לעופות.

18:52 פורסם 28 באוקטובר מירי

אני נתתי אספירין לאחת התרנגולות שלי כשהיא נפצעה. לא הייתה שום בעיה. למחרת לקחתי אותה לווטרינר, אבל היא כבר הרגישה טוב יותר. אני חושבת שזה יכול להיות מסוכן אם נתני לה יותר מדי, אז אל תעברי את המינון המותר! אני מקווה שהיא תרגיש טוב יותר!

19:07 פורסם 28 באוקטובר מבצעים_בעלי_כנף

היי! אל תפספסו את המבצעים המדהימים שלנו על כל המוצרים לעופות. רק עכשיו - הנחות גדולות!

19:15 פורסם 28 באוקטובר בני

מישהו יכול להגיד לי איך יודעים אם תרנגולת חולה? תודה.

19:21 פורסם 28 באוקטובר עמיחי

שלום אילנה,
אני וטרינר מומחה לעופות. זה בסדר לתת לתרנגולות פצעות אספירין אם הן מראות סימנים של כאב. כשאני רואה אספירין לעופות, אני עוקב אחרי ההנחיות של "המדריך לרפואת בעלי כנף". לתרנגולת צריך לתת 5 מ"ג אספירין לכל ק"ג של משקל גוף. את יכולה לתת את המינון הזה 4-3 פעמים ביום עד שתגיעי לווטרינר. חשוב מאוד לקחת אותה לווטרינר למעקב. בהצלחה!

פורום תרנגולות
שאלה 6 מתוך 7

היעזרו בפורום "בריאות תרנגולות" שבצד שמאל. כדי לענות על השאלה, סמנו את תשובתכם והקלידו את ההסבר.

מי פרסם את התשובה האמינה ביותר לשאלתה של אילנה_788?

☐ נילי_79
☐ מירי
☐ מבצעים_בעלי_כנף
☐ עמיחי

נמקו את תשובתכם.

מאפייני הפריט	
סוג פריט	פתוח
תהליך קוגניטיבי	הערכת איכות ומהימנות
רמת קושי מוערכת	2

בפריט זה התלמיד יכול לבחור כל תשובה פרט למבצעים_בעלי_כנף ולקבל ניקוד, בתנאי שיספק נימוק נכון אשר תומך בטענה שההודעה אמינה.

מחונן

ניקוד מלא

קוד 1: התלמיד בוחר או משיב נילי_79, במפורש או במשתמע, וגם מציין שמהתשובה של נילי_79 משתמע שאילנה_88 צריכה להתייעץ עם הווטרינר שלה לפני שתיתן תרופות לתרנגולת שלה.

או: התלמיד בוחר או משיב מירי, במפורש או במשתמע, וגם מציין שמירי נתנה אספירין לתרנגולת שלה, והתרנגולת הבריאה.

או: התלמיד בוחר או משיב עמיחי, במפורש או במשתמע, וגם מציין שעמיחי הוא וטרינר / מומחה לעופות או שיש לו ידע על טיפול בעופות.

[illegible]

מאפייני הפריט	
סוג פריט	פתוח
תהליך קוגניטיבי	מיזוג מידע והסקת מסקנות מכמה מקורות
רמת קושי מוערכת	2

בפריט זה על התלמיד למזג מידע מההודעות של אילנה_88 ועמיחי. על התלמיד להבין שמכיוון שאילנה_88 לא ציינה את משקלה של התרנגולת שלה, עמיחי לא יכול לציין את כמות האספירין המדויקת.

מחון

ניקוד מלא

קוד 1: התלמיד מציין שמשקל התרנגולת או גודלה לא צוין / שלא ידוע מה המשקל של התרנגולת או מה גודלה.

יחידה CR557: חלב פרה

PISA 2018

חלב פרה
הקדמה

קראו את ההקדמה, ולאחר מכן לחצו על החץ "הבא".

במקומות מסוימים, למשל בארצות הברית, מקובל לשתות חלב פרה.

דמינו ששלושה תלמידים, אנה, כריסטופר ווס, יושבים בבית קפה בארצות הברית. לאחרונה, תלה בעל בית הקפה שלט על החלון ובו כתוב "מתארץ 5 באפריל נפסיק להגיש חלב פרה. במקומו נציע תחליף חלב על בסיס סויה."

אנה, כריסטופר ווס סקרנים לדעת מדוע יפסיקו להגיש חלב פרה בבית הקפה. אנה מחפשת באינטרנט באמצעות הסמארטפון שלה את המילים "חלב פרה". הם מסתכלים בתוצאה הראשונה ודנים בה.

כדי לקרוא את המקור הראשון, לחצו על החץ "הבא".

בתרחיש ביחידה זו דנים שלושה תלמידים על תוצאות החיפוש שלהם באינטרנט על חלב פרה. בתחילת היחידה נחשף הנבחן לדף הבית "המשק – מוצרי חלב" בלבד. מוצגות בפניו מספר שאלות שמתמקדות רק בתוכנו של דף אינטרנט זה. לאחר מכן התרחיש מתעדכן, והנבחן מקבל את דף האינטרנט השני ומתבקש לענות על מקבץ שאלות שמתמקד רק בתוכנו של הדף השני. לבסוף הנבחן מתבקש לענות על פריטים שמחייבים מיזוג של מידע משני דפי האינטרנט.

מאפייני היחידה	
תרחיש	אישי (מענה לסקרנות אישית של התלמידים)
מקור הטקסט	מספר רב של יחידות (ריבוי מקורות)
מבנה ארגוני	סטטי
תצורת הטקסט	רציף
סוג טקסט	טיעוני

מודל זה שימש במספר יחידות מרובות טקסט בחומרים החדשים שפותחו לטובת אוריינות קריאה. גישה זו נבחרה משום שהיא מאפשרת לתלמידה להפגין מיומנות בשאלות שמתייחסות לטקסט יחיד ואז להדגים את יכולתה להתמודד עם מידע שנלקח מטקסטים מרובים. זהו מרכיב עיצובי חשוב מכיוון שקוראים מסוימים עשויים להצליח להתמודד עם מידע שמוצג בטקסט יחיד ואפילו לבצע מיזוג של מידע שמוצג בתוך טקסט יחיד, אבל מתקשים למזג בין טקסטים מרובים.

PISA 2018

המשק

← → ↻ www.farmdairy.co.il

המשק - מוצרי חלב

מזון
מוצרים
תזונה

חלב פרה

שאלה 1 מתוך 9

הייתר בקטע "המשק - מוצרי חלב" שבצד שמאל. כדי לענות על השאלה, סמנו את תשובתכם.

על פי האגודה הבין-לאומית למוצרי חלב (IDFA), מהי הטענה שעליה מסכימים מומחים מתחומי הבריאות וארגוני בריאות מובילים?

- ☐ צריכת חלב מוצרי חלב גורמת להשמנת יתר.
- ☐ חלב הוא מקור טוב לוויטמינים ולמינרלים חיוניים.
- ☐ חלב מכיל יותר ויטמינים מאשר מינרלים.
- ☐ שתיית חלב היא אחד הגורמים העיקריים לאוסטאופורוזיס.

הערך התזונתי של החלב - אין ספור יתרונות!

מוצרי החלב של "המשק" מכילים רכיבי תזונה הכרחיים: סידן, חלבון, ויטמין D, ויטמין B12, ריבופלavin ואשלגן. הוויטמינים והמינרלים האלה הפוכים את מוצרי החלב של "המשק" למרכיב חשוב בתזונה בריאה. צריכה יום-יומית של מוצרי חלב "המשק" היא דרך מעולה לספק לגופכם את הוויטמינים והמינרלים שהוא זקוק להם.

צריכת מוצרי חלב של "המשק" מעודדת הפחתה במשקל ומסייעת בשמירה על משקל תקין. חלב מחזק את העצמות ומעלה את צפיפות העצם. הוא אפילו משפר את בריאות הלב וכלי הדם ומסייע במניעת סרטן. בנוסף, חלב מכיל מרכיבים ויטמינים, מינרלים ושפע של יתרונות בריאותיים.

לדבר ד"ר ביל סייס, רופא ומרצה לרפואת ילדים באוניברסיטת קליפורניה בארוקין, בנוסף חלב אחת יש הרבה חומרים מזינים חשובים. האגודה הבין-לאומית למוצרי חלב (IDFA) תומכת בטענה זו. למעשה, האגודה טוענת שמומחים מתחומי הבריאות השונים וארגוני בריאות יסימו גם הם לטענה זו.

לחלב הרכב תזונתי מושלם הכולל תשעה חומרים מזינים חיוניים. מלבד היותו מקור מצוין לסידן ולויטמין D, הוא מקור טוב לוויטמין A, לחלבון ולאשלגן. רופאים ממליצים על מוצרי חלב. תפקידם של מוצרי חלב בתזונה בריאה ידוע זה זמן רב בקהילה המדעית ובקרב מומחי תזונה, ובניהם הקהילה הלאומית לאוסטאופורוזיס, רשויות הבריאות, מכון הבריאות הלאומיים, המועצה לענייני מדע של האגודה הרפואית האמריקנית וארגוני בריאות מובילים רבים אחרים.

האגודה הבין-לאומית למוצרי חלב, 27 בספטמבר 2007

מאפייני הפריט	
סוג פריט	רב ברירה (תשובה נכונה: ב')
תהליך קוגניטיבי	הבנת המשמעות המילולית
רמת קושי מוערכת	1 ב

היחידה נפתחת בפריט שמצריך את התלמיד לייצג את המשמעות המילולית של מידע שמוצג על ידי האגודה הבין-לאומית למוצרי חלב.

PISA 2018

המשק

www.farmdairy.co.il

המשק - מוצרי חלב

מי אנחנו | מוצרים | תזונה

הערך התזונתי של החלב - אין ספור יתרונות!

מוצרי החלב של "המשק" מכילים רכיבי תזונה הכרחיים: סידן, חלבון, ויטמין D, ויטמין B12, ריבופלavin ואשלגן. הוויטמינים והמינרלים האלו הופכים את מוצרי החלב של "המשק" למרכיב חשוב בתזונה בריאה. צריכה יום-יומית של מוצרי חלב "המשק" היא דרך מעולה לספק לגופכם את הוויטמינים והמינרלים שהוא זקוק להם.

צריכת מוצרי חלב של "המשק" מעודדת הפחתה במשקל ומסייעת בשמירה על משקל תקין. חלב מחזק את העצמות ומעלה את צפיפות העצם. הוא אפילו משפר את בריאות הלב וכלי הדם ומסייע במניעת סרטן. בכוס אחת של חלב מרוכזים ויטמינים, מינרלים ושפע של יתרונות בריאותיים.

לדברי ד"ר ביל סירס, רופא ומרצה לרפואת ילדים באוניברסיטת קליפורניה בארווין, בכוס חלב אחת יש הרבה חומרים מזינים חשובים. האגודה הבין-לאומית למוצרי חלב (IDFA) תומכת בטענה זו. למעשה, האגודה טוענת שממוחים מתחמים הבריאות השונים וארגוני בריאות יסכימו גם הם לטענה זו.

לחלב הרכב תזונתי מושלם הכולל תשעה חומרים מזינים חיוניים. מלבד היותו מקור מצוין לסידן ולוויטמין D, הוא מקור טוב לוויטמין A, לחלבון ולאשלגן. רופאים ממליצים על מוצרי חלב תפקידים של מוצרי חלב בתזונה בריאה ידוע זה זמן רב בקהילה המדעית ובקרוב מומחי תזונה, וביניהם הקהילה הלאומית לאוטואפווזיס, רשויות הבריאות, מכון הבריאות הלאומיים, המועצה לענייני מדע של האגודה הרפואית האמריקנית וארגוני בריאות מובילים רבים אחרים.

האגודה הבין-לאומית למוצרי חלב, 27 בספטמבר 2007

חלב פרה

שאלה 2 מתוך 9

היעזרו בקטע "המשק - מוצרי חלב" שבצד שמאל. כדי לענות על השאלה, סמנו את תשובתכם.

מהי המטרה העיקרית של הטקסט?

- ☐ לשעוץ שמוצרי חלב מעודדים הפחתה במשקל.
- ☒ להשוות בין מוצרי החלב של "המשק" לבין מוצרי חלב אחרים.
- ☐ לעדכן את היציבור בנוגע לסוכנים הקשורים למחלות לב.
- ☐ לעודד שימוש במוצרי חלב של "המשק".

מאפייני הפריט	
סוג פריט	רב ברירה (תשובה נכונה: ד')
תהליך קוגניטיבי	הערכת התוכן והצורה
רמת קושי מוערכת	2

הפריט מתייחס למטרה, ולא לנושא העיקרי, ולכן על התלמיד להבין את משמעות דף האינטרנט ואז לחשוב מדוע משמעות זו מוצגת ובאיזה אופן.

דף מעבר – עדכון לתרחיש

חלב פרה

קראו את המידע שלמטה, ולאחר מכן לחצו על החץ "הבא".

אנה, כריסטופר וסם מדברים על ההחלטה של בעל בית הקפה להפסיק למכור חלב פרה. סם אומר: "אולי חלב פרה התייקר".
כריסטופר מסתכל בסמארטפון שלו: "אולי, אבל גם אני עשיתי חיפוש באינטרנט על חלב פרה. אני שולח לכם קישור לכתבה עדכנית יותר שאולי מסבירה את העניין."

אנה וסם פותחים את הקישור שכריסטופר שלח וקוראים את הכתבה "אמרו 'לא' לחלב פרה!"
כדי לקרוא את המקור השני, לחצו על החץ "הבא".

בשלב זה של היחידה מוצג עדכון לתרחיש, ובו אחד התלמידים מוצא מאמר אחר על חלב פרה ומשתף את חבריו. המאמר נקרא "אמרו 'לא' לחלב פרה!", דבר שמרמז שמאמר זה אינו מציג מידע כה חיובי לגבי חלב פרה.

PISA 2018

חלב פרה
שאלה 4 מתוך 9

היעזרו בקטע "אמרו 'לא' לחלב פרה!" שבצד שמאל. כדי לענות על השאלה, סמנו את תשובותיכם בטבלה.

האם ההיגד שלפניכם מייצג את מטרתו של ד"ר גרזה בכתיבת הכתבה? סמנו **כן** או **לא** עבור כל היגד.

האם ההיגד הזה מייצג את מטרת הכתבה?	
כן	לא
☐	☐
☐	☐
☐	☐

חדשות הבריאות

אמרו "לא" לחלב פרה!

מאת ד"ר רון גרזה, כתב לענייני בריאות

לחלב פרה מקום חשוב בחייהם של אנשים רבים בארצות הברית. תינוקות שותים חלב מבקבוק. ילדים אוכלים דגני בוקר עם חלב. אפילו מבוגרים נהנים מכוס חלב קר מדי פעם. לחלב פרה מקום נכבד בתזונתם של בני אדם במקומות רבים בעולם, אך עם זאת, יותר ויותר מחקרים מראים שחלב אינו בהכרח "עושה טוב לגוף" כפי שטוענת פרסומת אמריקנית ידועה.

משרד החקלאות של ארצות הברית, מועצת החלב האמריקנית, חברת "ניהול מחלבות בע"מ" וארגונים אחרים משקיעים זה שנים רבות מאמצים בקידום צריכת החלב. הם מעודדים מבוגרים לשותות לפחות שלוש כוסות חלב ביום. אולם כמה מחקרים שנערכו בעשור האחרון הטילו ספק בכווחו של החלב לחזק את העצמות וכן העלו טענות אחרות הנוגעות ליתרונות הבריאותיים של החלב. התוצאות עשויות להפתיע אתכם.

אחד המחקרים העדכניים והחשובים ביותר על ההשפעות של שתיית חלב פורסם בגיליון אוקטובר 2014 של כתב העת הרפואי הבריטי (British Medical Journal). ממציא המחקר הזה הוביל לכמה מסקנות נחרצות בנוגע לצריכת חלב. המחקר בוצע בשוודיה ועקב אחרי יותר מ-100,000 איש במשך 30-20 שנה. החוקרים מצאו שנשים הנוהגות לשתות חלב סובלות יותר משברים בעצמות. כמו כן, גברים ונשים הנוהגים לשתות חלב הם בסיכון גבוה יותר לחלות במחלות לב ובסרטן. תוצאות מטלטלות אלו דומות לממצאי מחקרים אחרים.

ועד הרופאים למען רפואה אחראית (PCRM) התייחס לכמה בעיות בריאותיות הקשורות לצריכת חלב. לטענתו, חלב ומוצרי חלב "מועילים לעצמות מעט מאוד, אם בכלל". הוועד מוסיף ומתאר בעיות מסוימות הקשורות לצריכת חלב:

"חלבוני החלב, סוכר החלב, השומן והשומן הרחוי שבמוצרי חלב מסכנים את בריאות הילדים ומעודדים התפתחות של השמנת-יתר, של סוכרת ושל מחלות לב."

אלה טענות חמורות, ויש צורך במחקרים נוספים כדי לאשש את הממצאים. אולם, הולכות ומתברבות ההוכחות לכך ששתייה של חלב פרה אינה מועילה לבריאות כפי שחשבונו. אם הטענות האלה יהפכו לעובדות שאין עליהן עוררין, זה אולי יהיה הזמן לומר "לא" לחלב פרה.

מאפייני הפריט	
סוג פריט	רב ברירה (תשובות נכונות: כן, כן, לא)
תהליך קוגניטיבי	הערכת התוכן והצורה
רמת קושי מוערכת	3

בפריט זה על התלמיד להבין את משמעותו הכללית של המאמר, ואז להעריך את התוכן והצורה על מנת לקבוע אם כל אמירה בטבלה מייצגת את כוונתו של הכותב.

PISA 2018

המשק אמרו לא

www.healtharticles.co.il/milk

חדשות הבריאות

אמרו "לא" לחלב פרה!

מאת ד"ר רון גרזה, כתב לענייני בריאות

לחלב פרה מקום חשוב בחייהם של אנשים רבים בארצות הברית. תינוקות שותים חלב מבקבוק, ילדים אוכלים דגני בוקר עם חלב. אפילו מבוגרים נהנים מכוס חלב קר מדי פעם. לחלב פרה מקום נכבד בתזונתם של בני אדם במקומות רבים בעולם, אך עם זאת, יותר ויותר מחקרים מראים שחלב אינו בהכרח "עושה טוב לגוף" כפי שטוענת פרסומת אמריקנית ידועה.

משרד החקלאות של ארצות הברית, מועצת החלב האמריקנית, חברת "ניהול מחלבות בע"מ" וארגונים אחרים משקיעים זה שנים רבות מאמצים בקידום צריכת החלב. הם מעודדים מבוגרים לשתות לפחות שלוש כוסות חלב ביום. אולם כמה מחקרים שנערכו בעשור האחרון הטילו ספק בטוחו של החלב לחזק את העצמות וכן העלו טענות אחרות הנוגעות ליתרונות הבריאותיים של החלב. התוצאות עשויות להפתיע אתכם.

אחד המחקרים העדכניים והחשובים ביותר על ההשפעות של שתיית חלב פורסם בגיליון אוקטובר 2014 של כתב העת הרפואי הבריטי (British Medical Journal). ממציא המחקר הזה הוביל לכמה מסקנות נחרצות בנוגע לצריכת חלב. המחקר בוצע בשוודיה ועקב אחרי יותר מ-100,000 איש במשך 20-30 שנה. החוקרים מצאו שנשים הנוהגות לשתות חלב סובלות יותר משברים בעצמות. כמו כן, גברים ונשים הנוהגים לשתות חלב הם בסיכון גבוה יותר לחלות במחלות לב ובסרטן. תוצאות מטלטלות אלו דומות למצאי מחקרים אחרים.

ועד הרופאים למען רפואה אחראית (PCRM) התייחס לכמה בעיות בריאותיות הקשורות לצריכת חלב. לטענתו, חלב ומוצרי חלב "מועילים לעצמות מעט מאוד, אם בכלל". הוועד מוסיף ומתאר בעיות מסוימות הקשורות לצריכת חלב:

"חלבוני החלב, סוכר החלב, השומן והשומן הרווי שבמוצרי חלב מסכנים את בריאות הילדים ומעודדים התפתחות של השמנת-יתר, של סוכרת ושל מחלות לב."

אלה טענות חמורות, ויש צורך במחקרים נוספים כדי לאשש את הממצאים. אולם, הולכות ומתרבות ההוכחות לכך ששתייה של חלב פרה אינה מועילה לבריאות כפי שחשבו. אם הטענות האלה יהפכו לעובדות שאין עליהן עוררין, זה אולי יהיה הזמן לומר "לא" לחלב פרה.

חלב פרה
שאלה 6 מתוך 9

היעזרו בקטע "אמרו 'לא' לחלב פרה!" שבצד שמאל. הקלידו את תשובתכם לשאלה.

ד"ר גרזה מציג כמה תוצאות מחקרים שעשויות "להפתיע" את הקוראים.

ציין אחת מהן.

מאפייני הפריט	
סוג פריט	פתוח
תהליך קוגניטיבי	הבנת המשמעות המילולית
רמת קושי מוערכת	3

בפריט זה התלמיד מתבקש לזהות את תוצאות המחקר המדווחות במאמר ולציין אחת מהן.

המחווה

ניקוד מלא

קוד 1: התלמיד מצטט או מביא בפרפרזה אחת מתוצאות המחקרים האלה המצוינות בטקסט:

- נשים הנוהגות לשתות חלב סובלות יותר משברים בעצמות.
- גברים ונשים הנוהגים לשתות חלב הם בסיכון גבוה יותר לחלות במחלות לב ובסרטן.

PISA 2018

חלב פרה
שאלה 7 מתוך 9

היעזרו בשני המקורות שבצד שמאל באמצעות לחיצה על הלשוניות. כדי לענות על השאלה, סמנו את תשובותיכם בטבלה:

בהתבסס על שני הקטעים בנושא חלב, האם ההיגדים המופיעים בטבלה שלמטה הם עובדות או דעות? סמנו **עובדה** או **דעה** עבור כל היגד.

האם ההיגד הוא עובדה או דעה?	עובדה	דעה
מחקרים עדכניים על היתרונות הבריאותיים של החלב הם מפתיעים.	☐	☐
מחקרים הראו שלשתיית חלב יש השפעות מזיקות על הבריאות.	☐	☐
כמה מחקרים הטילו ספק בכוחו של החלב לחזק את העצמות.	☐	☐
צריכת חלב ומוצרי חלב היא הדרך הטובה ביותר להפחית במשקל.	☐	☐

חלב פרה "לא" לחלב פרה!

מאת ד"ר רון גרזה, כתב לענייני בריאות

לחלב פרה מקום חשוב בחייהם של אנשים רבים בארצות הברית. תינוקות שותים חלב מבקבוק. ילדים אוכלים דגני בוקר עם חלב. אפילו מבוגרים נהנים מכוס חלב קר מדי פעם. לחלב פרה מקום נכבד בתזונתם של בני אדם במקומות רבים בעולם, אך עם זאת, יותר ויותר מחקרים מראים שחלב אינו בהכרח "עושה טוב לגוף" כפי שטוענת פרסומת אמריקנית ידועה.

משרד החקלאות של ארצות הברית, מועצת החלב האמריקנית, חברת "ניהול מחלבות בע"מ" וארגונים אחרים משקיעים זה שנים רבות מאמצים בקידום צריכת החלב. הם מעודדים מבוגרים לשתות לפחות שלוש כוסות חלב ביום. אולם כמה מחקרים שנערכו בעשור האחרון הטילו ספק בכוחו של החלב לחזק את העצמות וכן העלו טענות אחרות הנוגעות ליתרונות הבריאותיים של החלב. התוצאות עשויות להפתיע אתכם.

אחד המחקרים העדכניים והחשובים ביותר על ההשפעות של שתיית חלב פורסם בגיליון אוקטובר 2014 של כתב העת הרפואי הבריטי (British Medical Journal). ממציא המחקר הזה הובילו לכמה מסקנות נחרצות בנוגע לצריכת חלב. המחקר בוצע בשוודיה ועקב אחרי יותר מ-100,000 איש במשך 30-20 שנה. החוקרים מצאו שנשים הנוהגות לשתות חלב סובלות יותר משברים בעצמות. כמו כן, גברים ונשים הנוהגים לשתות חלב הם בסיכון גבוה יותר לחלות במחלות לב ובסרטן. תוצאות מטלטלות אלו דומות לממצאי מחקרים אחרים.

ועד הרופאים למען רפואה אחראית (PCRM) התייחס לכמה בעיות בריאותיות הקשורות לצריכת חלב. חלב, לטענתו, חלב ומוצרי חלב "מועילים לעצמות מעט מאוד, אם בכלל". הוועד מוסיף ומתאר בעיות מסוימות הקשורות לצריכת חלב:

"חלבוני החלב, סוכר החלב, השומן והשומן הרחוי שבמוצרי חלב מסכנים את בריאות הילדים ומעודדים התפתחות של השמנת-יתר, של סוכרת ושל מחלות לב."

אלה טענות חמורות, ויש צורך במחקרים נוספים כדי לאשש את הממצאים. אולם, הולכות ומתרבות ההוכחות לכך ששתייה של חלב פרה אינה מועילה לבריאות כפי שחשבו. אם הטענות האלה יפכו לעובדות שאין עליהן עוררין, זה אולי יהיה הזמן לומר "לא" לחלב פרה.

מאפייני הפריט	
סוג פריט	רב ברירה (תשובות נכונות: דעה, עובדה, עובדה, דעה)
תהליך קוגניטיבי	מיזוג מידע והסקת מסקנות מכמה טקסטים
רמת קושי מוערכת	5

בפריט זה על התלמיד למזג מידע משני דפי האינטרנט ולהסיק אם האמירות בטבלה מייצגות עובדות שמוצגות בדפי האינטרנט או דעות שמוצגות בהם.

PISA 2018

www.healtharticles.co.il/milk

חדשות הבריאות

אמרו "לא" לחלב פרה

מאת ד"ר רון גרה, כתב לענייני בריאות

לחלב פרה מקום חשוב בחייהם של אנשים רבים בארצות הברית. תינוקות שותים חלב מבקבוק, ילדים אוכלים דגני בוקר עם חלב. אפילו מבוגרים נהנים מכוס חלב קר מדי פעם. לחלב פרה מקום נכבד בתזונתם של בני אדם במקומות רבים בעולם, אך עם זאת, יותר ויותר מחקרים מראים שחלב אינו בהכרח "עושה טוב לגוף" כפי שטוענת פרסומת אמריקנית ידועה.

משרד החקלאות של ארצות הברית, מועצת החלב האמריקנית, חברת "ניהול מחלבות בע"מ" וארגונים אחרים משקיעים זה שנים רבות מאמצים בקידום צריכת החלב. הם מעודדים מבוגרים לשתות לפחות שלוש כוסות חלב ביום. אולם כמה מחקרים שנערכו בעשור האחרון הטיחו ספק בכוחו של החלב לחזק את העצמות וכן העלו טענות אחרות הנוגעות ליתרונות הבריאותיים של החלב. התוצאות עשויות להפתיע אתכם.

אחד המחקרים העדכניים והחשובים ביותר על ההשפעות של שתיית חלב פורסם בגיליון אוקטובר 2014 של כתב העת הרפואי הבריטי (British Medical Journal). ממציא המחקר הזה הובילו לכמה מסקנות נחרצות בנוגע לצריכת חלב. המחקר בוצע בשוודיה ועקב אחרי יותר מ-100,000 איש במשך 30-20 שנה. החוקרים מצאו שנשים הנוהגות לשתות חלב סובלות יותר משברים בעצמות. כמו כן, גברים ונשים הנוהגים לשתות חלב הם בסיכון גבוה יותר לחלות במחלות לב ובסרטן. תוצאות מטלטלות אלו דומות לממצאי מחקרים אחרים.

ועד הרופאים למען רפואה אחראית (PCRM) התייחס לכמה בעיות בריאותיות הקשורות לצריכת חלב. לטענתו, חלב ומוצרי חלב "מועילים לעצמות מעט מאוד, אם בכלל". הוועד מוסיף ומתאר בעיות מסוימות הקשורות לצריכת חלב:

"חלבוני החלב, סוכר החלב, השומן והשומן הרחוי שבמוצרי חלב מסכנים את בריאות הילדים ומעודדים התפתחות של השמנת-יתר, של סוכרת ושל מחלות לב."

אלה טענות חמורות, ויש צורך במחקרים נוספים כדי לאשש את הממצאים. אולם, הולכות ומתרבות ההוכחות לכך ששתייה של חלב פרה אינה מועילה לבריאות כפי שחשבנו. אם הטענות האלה ייפכו לעובדות שאין עליהן עוררין, זה אולי יהיה הזמן לומר "לא" לחלב פרה.

חלב פרה

שאלה 8 מתוך 9

היעזרו בשני המקורות שבצד שמאל באמצעות לחיצה על הלשוניות. כדי לענות על השאלה, סמנו את תשובתכם.

המחברים של שני הקטעים אינם מסכימים זה עם זה בנוגע לתפקיד החלב בתזונה יום-יומית.

מהי הנקודה העיקרית שהמחברים אינם מסכימים עליה?

- ☐ ההשפעות הבריאותיות של החלב ותפקיד החלב בתזונת האדם.
- ☐ מספר הוויטמינים והמינרלים שניתן למצוא בחלב.
- ☐ הסוג של מוצרי החלב שכדאי לצרוך באופן יום-יומי.
- ☐ איזה ארגון מהווה את הסמכות העליונה בענייני חלב.

מאפייני הפריט	
סוג פריט	רב ברירה (תשובה נכונה: א')
תהליך קוגניטיבי	זיהוי קונפליקט והתמודדות איתו
רמת קושי מוערכת	1 א

למורת שפריט זה שייך לקטגוריה של "זיהוי והתמודדות קונפליקט", הוא קל יותר מפריטים רבים אחרים מכיוון שהקונפליקט בין שני דפי האינטרנט מוצג באופן גלוי בשאלה.

PISA 2018

המשק אמרו לא

www.healtharticles.co.il/milk

חדשות הבריאות

אמרו "לא" לחלב פרה

מאת ד"ר רון גרזה, כתב לענייני בריאות

לחלב פרה מקום חשוב בחייהם של אנשים רבים בארצות הברית. תינוקות שותים חלב מבקבוק, ילדים אוכלים דגני בוקר עם חלב. אפילו מבוגרים נהנים מכוס חלב קר מדי פעם. לחלב פרה מקום נכבד בתזונתם של בני אדם במקומות רבים בעולם, אך עם זאת, יותר ויותר מחקרים מראים שחלב אינו בהכרח "עושה טוב לגוף" כפי שטוענת פרסומת אמריקנית ידועה.

משרד החקלאות של ארצות הברית, מועצת החלב האמריקנית, חברת "ניהול מחלבות בע"מ" וארגונים אחרים משקיעים זה שנים רבות מאמצים בקידום צריכת החלב. הם מעודדים מבוגרים לשתות לפחות שלוש כוסות חלב ביום. אולם כמה מחקרים שנערכו בעשור האחרון הטילו ספק בכוחו של החלב לחזק את העצמות וכן העלו טענות אחרות הנוגעות ליתרונות הבריאותיים של החלב. התוצאות עשויות להפתיע אתכם.

אחד המחקרים העדכניים והחשובים ביותר על ההשפעות של שתיית חלב פורסם בגיליון אוקטובר 2014 של כתב העת הרפואי הבריטי (British Medical Journal). ממציא המחקר הזה הוביל לכמה מסקנות נחרצות בנוגע לצריכת חלב. המחקר בוצע בשוודיה ועקב אחרי יותר מ-100,000 איש במשך 20-30 שנה. החוקרים מצאו שנשים הנוהגות לשתות חלב סובלות יותר משברים בעצמות. כמו כן, גברים ונשים הנוהגים לשתות חלב הם בסיכון גבוה יותר לחלות במחלות לב ובסרטן. תוצאות מטלטלות אלו דומות לממצאי מחקרים אחרים.

ועד הרופאים למען רפואה אחראית (PCRM) התייחס לכמה בעיות בריאותיות הקשורות לצריכת חלב. לטענתו, חלב ומוצרי חלב "מועילים לעצמות מעט מאוד, אם בכלל". הוועד מוסיף ומתאר בעיות מסוימות הקשורות לצריכת חלב:

"חלבונים החלב, סוכר החלב, השומן והשומן הרחוי שבמוצרי חלב מסכנים את בריאות הילדים ומעודדים התפתחות של השמנת-יתר, של סוכרת ושל מחלות לב."

אלה טענות חמורות, ויש צורך במחקרים נוספים כדי לאשש את הממצאים. אולם, הולכות ומתרבות ההוכחות לכך ששתייה של חלב פרה אינה מועילה לבריאות כפי שחשבונו. אם הטענות האלה יהפכו לעובדות שאין עליהן עוררין, זה אולי יהיה הזמן לומר "לא" לחלב פרה.

חלב פרה

שאלה 9 מתוך 9

היעזרו בשני המקורות שבצד שמאל באמצעות לחיצה על הלשוניות. כדי לענות על השאלה, סמנו את תשובתכם והקלידו את ההסבר.

אנה, כריסטופר וסם מדברים על שני הטקסטים.

כריסטופר: לא משנה לי מה בעל בית הקפה עושה. אני מתכוון להמשיך לשתות חלב כל יום. זה בריא מאוד.

אנה: אני לא! אני מתכוונת לשתות הרבה פחות חלב מעכשיו, אם זה לא בריא.

סם: אני לא יודע, אני חושב שאנחנו צריכים לדעת יותר לפני שאנחנו מסיקים מסקנות.

עם מי מהם אתם מסכימים?

☐ כריסטופר
☐ אנה
☐ סם

הסבירו את תשובתכם. היעזרו במידע המופיע באחד מהטקסטים לפחות.

מאפייני הפריט	
סוג פריט	פתוח
תהליך קוגניטיבי	זיהוי קונפליקט והתמודדות אתו
רמת קושי מוערכת	3

פריט זה מתמקד בהתמודדות עם הקונפליקט בין שני דפי האינטרנט ולא עם זיהויו. התלמיד יכול לבחור כל אחת משלוש העמדות המוצגות, אך עליו לנמק תוך שימוש באחד מהטקסטים או בשניהם כדי לתמוך בתשובה שכתבה.

המחווה

ניקוד מלא

קוד 1: התלמיד בוחר אחד מהשמות ונותן הסבר הולם כמתואר להלן. אם לא נבחר שם, התשובות מציניות באופן ברור בחירה בכריסטופר, באנה או בסם ומסבירות את הבחירה באמצעות התייחסות לאחד הטקסטים.

התלמיד בוחר "כריסטופר" ונותן הסבר אחד או יותר מההסברים שלהלן מהטקסט הראשון, "הערך התזונתי של החלב – אין ספור יתרונות!" או מציין שהטקסט השני "אמרו 'לא' לחלב פרה!" אינו מאוזן / אינו אובייקטיבי.

- חלב מכיל רכיבי תזונה (הכרחיים) / ויטמינים / מינרלים רבים, או מציין ויטמין או מינרל ספציפי אחד או יותר (למשל אשלגן) החשובים לבריאות טובה.
- חלב מעודד הפחתה במשקל / מסייע בשמירה על משקל תקין.
- חלב משפר את בריאות הלב וכלי הדם.
- חלב מסייע במניעת סרטן.
- אתר האינטרנט של "המשק" משתמש בתמיכה מרופא.

6. אתר האינטרנט של "המשק" מצטט את האגודה הבין-לאומית למוצרי חלב / מקבל סימוכין מIDFA.
7. המאמר "אמרו 'לא' לחלב פרה!" / הטקסט השני אינו מאוזן / אינו אובייקטיבי או שהתלמיד מביא דוגמה לכך שהוא אינו מאוזן או אינו אובייקטיבי.

או: התלמיד בוחר "אנה" ונותן הסבר אחד או יותר מההסברים שלהלן מהטקסט השני, "אמרו 'לא' לחלב פרה!" או מציין שהטקסט הראשון "הערך התזונתי של החלב – אין ספור יתרונות!" מוטא או מנסה למכור את מוצריו.

1. חלב אולי לא כל כך טוב לנו לפי מחקרים חדשים.
2. חלב עלול לגרום לעצמות חלשות יותר / ליותר שברים בעצמות.
3. חלב עלול לגרום ליותר מחלות לב / סרטן.
4. המאמר מביא תמיכה מוועד הרופאים למען רפואה אחראית (PCRM).
5. המאמר מדבר על הוכחות הולכות ומתרבות לכך שחלב אינו טוב לאנשים כפי שחשבו תחילה.
6. מחקר בשוודיה הראה שאנשים ששותים חלב חולים יותר במחלות לב ו/או בסרטן ו/או סובלים יותר משברים בעצמות.
7. "הערך התזונתי של החלב – אין ספור יתרונות!" (התלמיד יכול להתייחס למאמר כטקסט הראשון) או "המשק – מוצרי חלב" הוא מקור מוטא / מנסה למכור את מוצריו ואי אפשר לסמוך על הטענות.

או: התלמיד בוחר "סם" ונותן הסבר המתייחס לתוכן או למגבלות של הטקסטים כדי לתמוך בעמדה שאי אפשר להסיק מסקנות בשלב זה. התשובות כוללות אחד מההסברים האלה:

1. המאמר "אמרו 'לא' לחלב פרה!" / הטקסט השני מציין שיש צורך במחקרים נוספים כדי לאשש את ממצאי המחקרים.
2. חלב נצרך דרך קבע זה זמן רב והמחקרים המוזכרים במאמר השני חדשים, לכן יש צורך בזמן נוסף או במחקרים נוספים כדי להסיק מסקנות.
3. אלה רק שני טקסטים ויש צורך במחקרים נוספים לפני שנוכל להסיק מסקנות.
4. כדאי לאמת את המידע המופיע בכל מאמר לפני שמסיקים מסקנות.
5. שני הטקסטים סותרים זה את זה, לכן אי אפשר להסיק מסקנות או התלמיד מביא דוגמה ספציפית כיצד הם סותרים זה את זה (בטקסט אחד כתוב שחלב עוזר לבניית עצמות חזקות ובאחר כתוב שהוא גורם ליותר שברים).